

N:o 128.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående kapitalökning för jordförmedlingsfonden; gifven Stockholms slott den 29 mars 1912.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels till kapitalökning för jordförmedlingsfonden för år 1913 anvisa ett anslag af 800,000 kronor att utgå af lånemedel;

dels medgifva, att Kungl. Maj:t må från och med nämnda år tills vidare, intill dess annorlunda kan varda bestämdt, disponera fondens samtliga kapitaltillgångar till förlagslån åt hushållningssällskap samt åt aktiebolag och föreningar, hvilka hafva till uppgift att befrämja förvärfvandet af egna hem, under förutsättning, beträffande aktiebolag och föreningar, att dessa af Kungl. Maj:t vid pröfning i hvarje särskildt fall, i den ordning Kungl. Maj:t finner godt föreskrifva, finnas bereda tillräcklig trygghet för att deras verksamhet bedrifves på ett oegenlyttigt och ändamålsenligt sätt, och under villkor att deras bolagsordningar eller stadgar äro upprättade i öfverensstämmelse med af Kungl. Maj:t särskildt föreskrifna grunder;

dels besluta, att för ofvannämnda lånerörelse skola gälla samma allmänna bestämmelser som hittills;

dels ock medgifva, att Kungl. Maj:t må äga meddela de ytterligare föreskrifter, som i afseende å lånerörelsen kunna finnas erforderliga.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 mars 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde.

Med bifall i hufvudsak till hvad Kungl. Maj:t i nådig proposition angående bildande af en jordförmedlingsfond föreslagit, bemyndigade 1907 års Riksdag riksgäldskontoret att för ändamålet under åren 1908 —1909 tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 2,000,000 kronor samt medgaf, att Kungl. Maj:t finge under nämnda år disponera fondens samtliga kapitaltillgångar till förlagslån åt hushållningssällskap samt åt aktiebolag och föreningar, hvilka hade till uppgift att befrämja förvärfvandet af egna hem. Å lyft lånebelopp skulle erläggas ränta från lyftningsdagen efter fyra procent. Riksgäldskontoret skulle af fondens medel erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som genom ofvanberörda medels öfverlämnande till fonden för riksgäldskontoret förorsakades. Till

fonden inflytande kapitalafbetalningar och räntor, i den mån de icke åtginge till ersättande af riksgäldskontorets ränteutgift, finge intill utgången af år 1909 tilläggas fondens kapital. För lånerörelsen skulle gälla vissa af Riksdagen antagna allmänna bestämmelser, hvilka fastställdes af Kungl. Maj:t genom kungörelse den 28 juni 1907 (Sv. förf. saml. n:r 49), hvar efter Kungl. Maj:t den 29 november 1907 utfärdade kungörelse med särskilda föreskrifter till iakttagande af hushållningssällskap, aktiebolag eller föreningar, hvilka vilja erhålla statslån från nämnda fond. (Sv. förf. saml. n:r 120.)

Enligt skrifvelse den 24 maj 1909 har Riksdagen, uppå nådig proposition, bemyndigat riksgäldskontoret att under åren 1910 och 1911 tillhandahålla statskontoret för utlämnande af lån från jordförmedlingsfonden så stort belopp, att detta tillsammans med hvad som under åren 1908 och 1909 af för dessa år anvisade medel blifvit för ändamålet till statskontoret öfverlämnadt, uppginge till högst 2,000,000 kronor, äfvensom medgifvit, att Kungl. Maj:t ägde under åren 1910 och 1911 disponera fondens samtliga kapitaltillgångar till förlagslån åt hushållningssällskap samt åt aktiebolag och föreningar, hvilka hade till uppgift att befrämja förvärfvandet af egna hem. Tillika beslöt Riksdagen, att för ifrågavarande lånerörelse skulle gälla samma allmänna bestämmelser som dittills, samt föreskref, att riksgäldskontoret skulle af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som genom ofvanberörda medels öfverlämnande till fonden för riksgäldskontoret förorsakades. Slutligen medgafs, att till fonden inflytande kapitalafbetalningar och räntor, i den mån de icke åtginge till ersättande af riksgäldskontorets ränteutgift, finge intill utgången af år 1911 tilläggas fondens kapital.

Efter det härpå Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1910 godkänt grunder för en förändrad uppställning af riksstaten, enligt hvilka för framtiden nödig kapitalökning för jordförmedlingsfonden skulle anvisas såsom anslag på riksstaten, aflät Kungl. Maj:t till 1911 års Riksdag proposition om anvisande af 800,000 kronor till kapitalökning för jordförmedlingsfonden för år 1912. Sistnämnda belopp hade beräknats utgöra den kapitalökning, som skulle erfordras, för att under år 1912 möjliggöra en utlåning från fonden af 1,000,000 kronor.

Enligt hvad Riksdagen i skrifvelse den 30 maj 1911 anmält, har Riksdagen bifallit denna Kungl. Maj:ts framställning.

Då de skäl, som i statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för den 9 april 1907 af mig åberopades för bildande af en jordförmedlingsfond, alltså äga sin fulla giltighet, synes det mig synnerligen önskvärdt, att Kungl. Maj:t äfven efter utgången af innevarande år blir satt i tillfälle att

genom utlämnande af lån af ifrågavarande slag underlätta inköpet af till utstyckning i mindre lägenheter lämpliga jordområden. Detta är ock så mycket mera af behovet påkalladt, som det visat sig, att egnahemsrörelsen är ifrån år omfattas med alltjämt växande intresse. I detta samband torde jämväl böra påpekas, att därest Kungl. Maj:ts denna dag beslutade proposition om kapitalökning för egnahemslånefonden under år 1913 vinner Riksdagens bifall, för egnahemslån under nästkommande år kommer att finnas disponibelt ett med 50 procent förhöjdt belopp.

Utlåningen från jordförmedlingsfonden har hittills belöpt sig till:

år 1908	kronor 533,000: —
» 1909	» 246,600: —
» 1910	» 392,900: —
» 1911	» 94,000: —
» 1912 (hittills)	» 443,000: —

Därest lånebehovet icke visar sig större än hittills, skulle det anslag, som bör i riksstaten för år 1913 uppföras som kapitalökning för fonden, kunna begränsas till lägre belopp än som för innevarande år anvisats, helst under närmaste år kapitalafbetalningar i icke alltför ringa omfattning kunna jämlikt de bestämmelser, som gälla för återbetalning af från jordförmedlingsfonden utbekomna lån, väntas tillflyta fonden. Då emellertid kapitalåterbetalningarna å lån icke låta sig på förhand beräknas, eftersom de i allmänhet skola verkställas allenast i mån af egendomarnas försäljning, och då det i allt fall synes önskvärdt att jämväl för år 1913 möjliggöra en utlåning i samma omfattning som hittills varit afsedd, synes anslaget till kapitalökning åt fonden jämväl för år 1913 böra bestämmas till 800,000 kronor.

Med åberopande af hvad sålunda anförts och i anslutning till mitt anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari 1912 i fråga om framställning till Riksdagen beträffande kapitalökning åt, bland annat, ifrågavarande lånefond, får jag därför hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att

dels till kapitalökning för jordförmedlingsfonden för år 1913 anvisa ett anslag af 800,000 kronor att utgå af lånemedel;

dels medgifva, att Kungl. Maj:t må från och med sistnämnda år tillsvidare, intill dess annorlunda kan vara bestämdt, disponera fondens samtliga kapitaltillgångar till förlagslån åt hushållningssällskap samt åt aktiebolag och föreningar, hvilka hafva till uppgift att befrämja förvärfvandet af egna hem, under förutsättning, beträffande aktiebolag och föreningar, att dessa af Kungl. Maj:t vid pröfning i hvarje särskildt

fall, i den ordning Kungl. Maj:t finner godt föreskrifva, finnas bereda tillräcklig trygghet för att deras verksamhet bedrifves på ett oegennyttigt och ändamålsenligt sätt, och under villkor att deras bolagsordningar eller stadgar äro upprättade i öfverensstämmelse med af Kungl. Maj:t särskildt föreskrifna grunder;

dels besluta, att för ofvannämnda lånerörelse skola gälla samma allmänna bestämmelser som hittills;

dels ock medgifva, att Kungl. Maj:t må äga meddela de ytterligare föreskrifter, som i afseende å lånerörelsen kunna finnas erforderliga.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Curt Rothlieb.
